

Megjelenik a Társalkodóval együtt minden héten kétszer: t. i. vasárnap és csütörtökön. Előfizetheti helyben a szerktő's kiadó tulajdonosnál uri utca 453dik szám alatti Trattner-Károlyi ház első emeletén, egyebütt pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy más külföldi tartományokba kívántató példányok iránt csupán a bécsi cs. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Értesítőben mindenféle hirdetésny főlvetetik pontosan közöltetik.

F. évi april. 1jétől junius végeig terjedő évnegyedes, 2 fr. 30 pengő kr. előfizetést főleg a bcállandó Országgyűlés miatt elfogad a Jelenkor szerkesztősége.

FOGLALAT. Magyarország és Erdély: Országgyűlésre meghívó kir. levél; előléptetések. Vieuxtemps, gr. Széchenyi Istvánról; pestmegyei követutatisó-gyűlés folytatása (a Jász-kun, hajdú's fiúmai ker. 's 16 székes városi iránt; az ősiség eltörlesztve, kir. fiscus örökösödése, örökfelváltások, hitbizományok, birtokképeség, jobbágyi örök váltás, egyházi tized, házi adó aránylagos elvállalása, országos vállalatok 's pénztár 'sa' magyar nyelvíránt) Barsmegyei utasítás a tized 's kilenced örök megváltása, pápi jövedelemfőlöleség, egyes házasságok, placetum, Erdély 's a' részek visszacsatoltatása, főispánok, tisztújítószék tartásmódja, országos pénztár jövedelem-szaporítása, sajtó magányos pénzviszonyok-törvénykezés czélszerű elrendezése, örökös megváltás, országos hivatalnokok választatása 'sat. iránt) nemzeti színház; józsefnap sokadalmunk termékárjegyzéke 's a' mult évi leopoldihoz arányosítása.

Aldunai tartományok: havasalföldi fejdelemkötés, Szerbia; Moldva.

Spanyolország: demokrata gyűlés Madridban; esendzavar a saragossai színházban.

Anglia: a' gabonatorvény ismét vitatási szőnyegen mind a' két házban.

Franciaország: a' társasági szigetek francia felsőségálatveték magokat; adakozások a' guadeloupei károsultak számára.

Egyiptus: táborozás Darfur ellen; Vahabiták főnöke szökés által kiszabadult; Meusen Ernst +. É r t e s i t ő.

Magyarország és Erdély

A' nmélt. m. kir. helyt. tanács kebelbeli levéltár hivatalában Balázs Dénes számvevő tisztte nevezése által megürült irnokságra Nyulay László eddigi járulnokot, ennek előlépte által megürült utolsó járulnokságra pedig Légrady Sándor napidijnokot mélt. kinevezni.

A' nmélt. magy. kir. udv. kamra a' moldovai bányahivatal helyett b. törvényszéki ideiglenes iktatóságra fancesali Joob Frídrík ruszkereki helyettes bány. törvényszéki tollnokot alkalmazá.

A' nm. magyar kir. udv. kamra Paulik János óhegyi alerdőszt szomolnokai erdőszzé, 's Kerekes Lajos díjtalan erdőszyakornokot újhurai alerdőszzé alkalmazá.

(Gözhajzás.) Eszéki hírek szerint „Ferenc Károly“ gözös martz. 19ikén érkezett oda Dráva folyam 's a' lakosság által legzajosb örömmel fogadtatott.

A' Jász-Kun kerületek keblében Úy Péter halála által megürült számvevői hivatalra, Nádor ó. cs. k. főherczogsége, Kenéz Mihály' a' nagy-kun kerület eddigi esküttjét méltóztatott kegy. kinevezni.

Vieuxtemps.

Vannak dolgok, mellyekben — jóllehet legnagyobb várakozásokat gerjesztenek, legnagyobb félelmeket okoznak — még sincs legkisebb is. Vannak felette parányiaknak látszó körülmények viszont, mellyek habár sokaknál sejtetlenül, még is már magukban hordják a' legbizonyosb kifejlésnek vagy legbizonyosb hanyatlásnak csiráját.

A' Vieuxtemps-féle kaland, melly azt hiszem ismeretesb, hogysen annak részleteivel a' közönséget ismét untatni volnék kénytelen*), felfogásom szerint ezen utolsó körülmények osztályába esik, abba t. i. mellyből több kár, több veszély burjánzik, mint mennyi kivált a' felszines előtt első pillanatra mutatkoznék, ahogy, mielőtt erőt venne 's ekkép késő volna, nem irtatik ki a' sebző szálla.

Nem tudom, ugyan van-e még azokban, kiknek számára legfőképp irom e' sorokat, elég nyugott vér 's

*) Lásd a' f. évi Jelenkor 18dik száma 9tik lapján.

elég méltánylat, a' mondandókat szívükre venni 's magukat javítani; mert felbőszültek a' szenvedelmek némelly egyénekben annyira már, mikép egyedül a' hatalom vaskeze látszik ezentul képesnek lenni, őket észre 's rendre hozni. Tán minden haszon nélkül fogok is ez okból a' nyilvánosság mezejére kilépni, sőt új alkalmat nyújtani személyem lealacsonyíttatására. Ez azonban nem tántorít, köszönetet nem várok, saját elundokittatásomat pedig tünni fogom. És ha egyetlenegy hü de szédelgő vagy elosábitott kedély magába térve azt valáná, hogy valódilag fogom fel a' dolgok mélyét, és igazat szólok: már megnyerendtettem jutalmam.

Sok nem lát a' Vieuxtemps-féle botrányban egyebet, mint színházi kihágást. 'S ezt elhiszszük; mert hiába, nem mindenkinek jutott osztályrészsül a' dolgok mélyébe hathatni. Sok azonban észre sem vevén mit cselekszik, vagy magát csalja vagy mások felfogását elég tompának gondolván másokat akar csalni, minthogy hasonlólag így szól de állításával ellentételesen, mikép t. i. csak színházi kihágás volna az egész; más részről nemcsak különös bűnnek nem tartja az érintett botrányt, mert hiszen csak a' németben történt a' scandalum, sőt még azon édes mámorban is ringatja magát, mintha ez által a' magyar, a' nemzeti (!) színház bizonyos diadalt vívott volna ki magának a' német fölött, úgy hogy még csak egy párszor így (?), 's mulhatlanul tönkre fogna veretni a' német, 's felette kedvessé válni a' magyar színház, mi által aztán ez uton is elő lenne mozdítva a' „nemzeti ügy“ vajmi dicsőségesen. 'S mind ez mint utánragaszték valóban nem valami policziai kihágás színében jelenik meg, de egyenesen rivalitást áru el a' német színház ellen. Igen: rivalitást!

'S itt lappang a' dolognak gyökérok! Igen, nem rejlik az egyebütt — ne keressük azt távol, mert hiszen előttünk áll az „ifju óriás“ — mint azon vak hévben, sőt valóban mondhatni, azon dühösségben, mellyhez képest bizonyos pártnak bizonyos lógósai, kiknek parancsolni a' párt vezerei sem elég erővel sem elég erényvel nem bírnak, mindenkibe betű szerint az ő liberalismussokkal együtt a' „magyar nyelvet“ 's mint ők hiszik, ez által a' magyarságot is belé korbácsolni törekednek.

Már a' dolgot e' szempontból fogván fel — 's azt hiszem, ha valaha, ez alkalommal sujtom a' szegnek fejét — lehetetlen a' felhozott eseményen tökéletesen el nem szomorodni, el nem csüggedni; mert az, bármilly nagyon bámuljon is ezen állításomon a' felszines elbizottság meg a' tompa felfogás, nem kevesebbet rejt csirájában, mint vérünk lehető legnagyobb compromissióját és innen eredő „veszélyeztetését.“

Igen jól tartja egyebütt a' francia közmondás, hogy az, ki igen is sokat mond, nem mond semmit; és ekkép — mert ez igaz — ez alkalommal rólam is így ítélné sok, 's kivált mert ha valahol, bizony nálunk nagy azon utalatos vitézkedők száma, kik minden aggodalomban, minden előrelátásban félelmet, gyáva vénaszonyiságot látni affectálnak, 's igaz, a' salvus conductus 's a' magyar nemesi praerogativák sánczai mögött, 's mert hiszen egy kánya a' másíknak nem igen szokta kivájni szemét, meg megint sokakkal, jó botosokkal kevesek sőt egyesek ellen vajmi hatalmas száju hősök is — nálunk mondom, hol az eféle „hazaíak“ száma fájdalom nem csekély, a' most felhozott esetet tekintve is nem egy fogja nézetemet tudom a' tul-féltékenység, a' tul-gondosság azon sorába állítani, melly sorban mind azon gyáva panasza, szomorú sejtetem 's előre-aggodás is áll, melly egyedül elgyengült idegekben, fájós májban 's nyavalyás képzeletben veszi eredetét némellyeknél. Én azonban azt hiszem, éppen nem mondom sokat, de egyedül, valót, ha az érintett botrányt sokkal többnek mint policziai kihágásnak, ha t. i. azt egyenesen német színház elleni surlódásnak tartom, és ebből, hahogy a' baj-

nak eleje nem vétetik, vérünk lehető legnagyobb compromissióját mulhatlanul bekövetkezni látom. És ezen hiedelemben azért vagyok, mert hiszen ezen surlódás is szinte azon Pandora szelenczéből veszi eredetét, mellyet bizonyos párt kettészakadásig megnyitott, és mellynek ingrediensei mind haladás mind nemzetiség dolgában már annyi reactiót szültek, úgy hogy csak még egy kicsit, 's nyílt háboruban lesz vérünk minden hatalmakkal, minden nemzetiségekkel! És ez vajljon kívánatos volna-e? kérdelem mind azokat, kik még mentek a' köz hagyományt és vissza akarnak emlékezni a' multa, mikor a' legaggasztóbb körülmények közt sínylett, végvonaglott nemzetiségünk, 's mi e' drága kincset, mellyet néhány kevés már most feldicsőült árny mentett meg, annyi évvel ezelőtt remény és borzalom közt vetjük át, és az, hü, meg nem törhető ápolásinknál fogva és a' nagy istenektől elősegítve, ismét élni és gyarapodni kezdett; e' kincset kérdelem, melly nélkül nem lehet ránk nézve üdv, mielőtt teljes vagy legalább több erőre fejlődnek, kockákára akarnók állítani? Istenét ne bánjunk azzal könnyelműleg!

Mikor én tizenhét évvel ezelőtt — jóllehet itt sem rokonom, sem jószágom, sem hivatalom nincs — Budapestre lakni jöttem, és ezt sem multság, sem időöltés vagy éppen kéjkeresés végett nem tettem, mert ha ez vala czélom, bizony más helyet kereselek és erre nézve minden bizonynyal alkalmat találok is; hanem azért ütöttem itt fel sátoromat, mert azon hit lelkesíté keblemet, melly ma is lelkesíti, hogy dobogjon honunk szíve is csak egyszer nemzetileg, miután megyéinkben mind nagyobb életre virult a' magyarság, és nemzetté fogna válni az egész, minélfogva csekély erőmmel is e' czélnak, a' czélok tán legnehezebbikének előmozdításához savorogtam járulni; — mikor tizenhét évvel ezelőtt mondom hazánk fővárosiban telepedém le, bizony oly gyéren hallatszott még itt akkor a' magyar szó, 's oly elszigetelve állott még a' magyar nemzetiség, mikép erős képzelődő tehetség nélkül, némi egyes alkalmakat kivéve, valóban alig hihette magát bárki is Magyarországon. Ez idő óta azonban részint az új nemzedék lelkes felfogása 's némellyeknek férfias türedékenysége, részint a' városi lakosok jobb érdeknek maguk részéről elismerése, 's újabb időkben legfőképp kormányunk lojalitása által annyira ment nemzetiségi ügyünk elő, hogy ma, jóllehet még felette távol vagyunk a' czélutól, még is szintolly kicsi a' magyarul nem tudó vagy beszélni nem akaró lakosok száma általján véve már itt, mint volt ezelőtt azon szám, melly vérünk nyelvét érté vagy használni akará. Úgyünk napról napra nőtt, 's noha ez idő közben is nem egy vak buzgó többit rontott azon, mint a' mennyit aztán számos buzgó helyrehozhatott volna, azért általján még is minden méltányosb gondolkozó előtt Budapesten egy gyönyörteli kép tárula napról napra mind inkább ki, mellyhez képest vérünk megmentve, új díszben mint kifejtett nemzet fogna egykor feldicsőíteni az emberiség eseményeit.

Tizenkét évvel ezelőtt, mikor Pest városának választó polgárává lettem — mit azért hozok itt fel, mert ez által alkalmam lett mélyebben tekinthetni a' dolgok lényegébe, mint tekintenek azok, kik mindig magyar körökben sőt mindig saját felekezeteik közt élven, végkép úgy szólván bizonyos napirendszerben keringenek, melly nézetük szerint az egész világ, mellyen kívül nincs egyéb, vagy ollyas, „mi szinte tekintetbe volna vevendő;“ — tizenkét évvel ezelőtt mondom, mikor érintett megtiszteltetésem által egészen új viszonyokba jöven, alkalmam lett mélyebben tekinthetni a' dolgok lényegébe, jóllehet már akkor kedvezőleg megindult vala az ügy, az itteni polgárság 's kereskedőség köreiből vajmi bágyadtan fejledezett nemzetiségünk dolga. Mind azon házbirtokosok, kiknek gyönyörű házaik Pestet ékesítik, mellyekkel vajmi örömet kénykedünk, mel-

lyeknek azonban lehető legnagyobb része — köztünk maradjon a' szó — sem magyarnak sem magyar indus-triának nem köszöni létét — igen, házbirtokosaink legnagyobb része 's letehetősb kereskedőink, kik éppen nem csekély értelmi tehetség mellett minden esetre leg-több pénzbeli súlyt képviselnek — mi vajmi erős factor mai időben — vagy éppen nem beszéltek magyarul, vagy nem érezték vérünkhez különös hajlamot — 's legfőképp azon ezer méltatlanságok miatt, mellyeket némely ma-gyar kiváltságosok részéről meg nem szűnőleg türniök kellett, 's mikrül én egynél sokkal több esetet tudnék előhozni annak bebizonyítására, hogy a' magyarnak so-ha nem volt nagyobb ellensége mint saját maga — 's pe-dig nem azért, mintha a' nagyobb rész nem volna méltá-nyos, vagy éppen a' köz előmenetelnek lenne ellen-sége, hanem — és e' bajban sínylődött a' magyar min-dig — mert a' nagyobb rész soha tisztán fel nem fogván a' polgári szabadság szellemét, melly szoros fék 's innen eredő szoros rend nélkül nemcsak nem létezhetik, de nem is képzelhető, a' szabadságot mindig valami farkas-függetlenséggel keveré össze, 's ekkép ezen tatár fel-fogásánál fogva, mellyhez képest jóformán tatár ma-radt is eddigé minden institutioival együtt, vérenek 'nemelleyeit,' kik valamint mai időkben úgy régebb kor-ban is szüntelenül compromittálták legszentebb ügyein-ket, soha, nem akarta' kellő fékbe szorítani 's kellő rend-ben tartani. Igen, 'nem akarta', legalább ezt kell hin-ni, hogy t. i. felfogásánál fogva ezt nem tartotta szüksé-gesnek; mert ha, akarta' volna, akkor egy egész nem-zet(!!) azt hiszem csak birhatott volna néhány rendbon-tóval és ma is birhatna, melly rész ugyan nem alkotja a' nemzetet, mint a' Pesti Hírlap szerkesztője 228dik számu lapjában felette bölcsen mondja; mint abban is teljes igazsága van, hogy 10 — 12 színházi fűtő a' ma-gyar népnek sem hírének sem nevének nem képes bemocskol-ni, de felejtí — és itt is mint közönségesen a' dolog fel-színén marad vagy a' dolog mélyébe ereszkedni nem mer (!) — hogy az által piszkoltatik be, es vajmi keserves vénasszonyi szerepbe esik bármilly nemzet és ekkép a' magyar is, ha nem tíz, nem tizenkettő, de csak egyet-lenegy rendbontót is fékezni mulaszt és garázdálkodásit büntetlenül türni elég gyáva. 'S itt a' dolog veleje.

Nem nem, legkisebb hajlamot sem érzett Pestbu-dának nagyobb számu 's tehetősb lakosa csak kevés év-vel ezelőtt vérünk iránt. Számos 's naprul napra szá-mosb magyaroknak meg nem szűnő méltánylata azon-ban lassanként ellensúlyt kezdett képezni azon gyalá-zatos, kihágási' szövetség ellen, melly tanulókból, ju-ratusokból, kicsapott katonatisztekéből 's féketlen ura-csokból egybevegyülve képezé az egykori dicsteljes emlékeztető hét választói kávéházban 25 — 30 évvel ezelőtt azon focust, mellynek gyalázatos emanatioji valóban sokkal rosszabb szaga hirbe állíták Pestet 's e' szerint Magyarországot — mivel sok a' főváros után itélt az egészről — hogysem ez által vérünknek hírneve tete-mesen ne csorbult volna, 's pedig egyenesen a' fentebb említett oknál fogva, mellyhez képest minden higgad-tabb, méltányosb ember jogosítva lön, vagy bizonyos sympathiát, bizonyos rokonságot bennünk a' 'hodie tibi eras mihi' számítása szerint feltenni, vagy — és e' kettő közül nincs kibujás — minket minden erő nélküli gyá-váknak tartani, kik néhány garázdának sem tudunk parancsolni, de büntetlenül hagyjuk hírnevünket álta-luk bepiszkoltatni, sőt közvetlen még társasági visz-o-nyainkat is elkeserítetteti türjük.

Mind ezen szégyenünkre való kihágások ellen azonban, mint mondám, naprul napra erősb ellensúly fejlődött ki. Az ember mint ember mindinkább kezdé elnyerni méltánylatát, a' nélkül hogy bárki által is szőr-szállhasogató vizsgálat alá kerülne, milly társasági lép-csözeten áll, mit hisz és milly nyelven szól. A' tanu-lóság pedig 's kivált a' juratusi karzat felfogván vérünk újjáalakulási szent ügyét, komolyabb tartást öltött ma-gára 's — legnagyobb dicséretére legyen mondva — mind jobban megbecsülte önmagát és ez által a' hont, ug-hogy elvégre már már divattá vált magyarul tudni, ma-gyarul szólani, és ha itt ott egyik másik irgalmatlanul töri is még nyelvünket, 's ha több mint egy régi ajk nem is igen bírja már sajátává tenni szövegünk sok 'nak-és 'nek-'jeit egyéb sajátságival, azért valóban mondhat-ni, a' jó akarat felette kevés kivétellel sehol nem hiány-zik, miszerint ha mindenki nem buzgalkodik is nyel-vük mellett, alig létezik Pesten egyetlenegy ház, hol legalább a' nevedő nemzedék azt nem értené, azt nem tanulná; mihez képest a' tisztán 's kivált messzebbre lá-tó előtt fővárosinkban a' magyarság dolga ma úgy mu-tatkozik, mint fűtől és más növényektől még árnyékban tartott de jól kikelt cser-ültetvény, mellynek ezentul

csak idő kell, felvigyázat és kimélet, mikép legvirulóbb lombossá válják, melly azonban vajmi könnyen kárt is szenvedhet, sőt még gyökerestül is megsemmisítethe-tik, ha valakinek praesumptioja volna, az egészet igen háborgatni, mikép a' fiatal cserekek szaporábban nőjenek, sőt valami vad vagy éppen házi állat még gazdálkodnék is abban; mert valamint az első éppen ellenkező kö-vetkezményt szűlné, úgy elegendő bizony mondom, e-gyetlenegy tulzó vagy komor —, miszerint rutul meg-ferőtöztesse, számos b évekre visszalökje, sőt egészen meg is semmisítse azt, mit polgári erény mentett meg, hazafiai hű kedély ápolt, 's minek sikeres jövődjén százezrek biztos reménye csügg!

Valóban egyetlenegy illy experimentáló vagy ga-rázda is bír efféle „megsemmisítő“ hatalommal, Istenért ne esaljuk magukat ezen életkérdés tárgyalásában! Bir pedig azért, mert elmúltak a' rugékonyság nélküli ólom-idők, mikor bármilly tett legott minden visszahatás nél-kül meghevert, de annál élénkebb lét közé jutunk mind inkább, hol a' legkisebb indiseretio is ellenhatást szűl. Ha tehát egyetlenegy találkozik is, ki szédelő vagy ra-vasz felfogásánál fogva a' pesti német színház ellen azon czélbul fomentált tartós rivalitást, hogy így a' magyar színházon segítsen 's ehhez képest a' „magyarságot“ mozdítsa elő, mi által már nem egyedül színház van szín-ház ellen rivalitásban, mi fel sem volna veendő, de egye-nesen nemzetiség viv nemzetiség ellen — 's e' szempont-bul kell felfogni a' dolgot, ha öncsalás nélkül akarunk hatni annak mélyébe, mert ebből burjánzik a' veszély — ha tehát mondom csak egyetlenegy illyféle meggondo-latlan vagy kaján létezik is, ki mint szálla, systemati-cus ellenségeskedést fomentál a' német színház 's ekkép Budapestnek német, eddig még meg nem magyarosodott lakossága ellen, már ez is elég, hogy fővárosinkban, honunk szívében nemzeti ügyünk lehető legnagyobb ve-szélyek közé bonyolítottassék. 'S pedig igen természet-e-sen, mert ha a' német színház és ez által a' nemetség támadatik meg, legott szintén a' magyar színház 's e' szerint a' magyarság ellen is fog a' visszahatás törvénye szerint mostani felébredt napjainkban támadni párt, melly a' kölcsönnek dupla visszafizetését fogja kitűzni legsürgetőbb cselekedetnek szempontjával. 'S ha meg van egyszer indítva illy háboru, habár eleinte pro és contra csak néhány egyéntül is, 's kezdetkor el nem foj-tatik, úgy pereg az ellenállhatatlanul végig, kivált ha nem-zetiségi fanatismus is keveredik belé, mint tengeri esa-tát, ha egyszer megindult, sem állithatja meg senki, ha-nem addig foly az, míg egy rész megtörve nincs; mint-hogy valamint ebben a' sok ágyudörgéstül 's füsttül senki jól nem hall, jól nem lát: szintugy nem hall, nem lát indulattul és boszutul felhevítve viszontorlási háboruban is senki többé.

'S illy háboru a' Vieuxtemps-féle kaland által di-csőségesen és mély bölcsen meg lön indítva. Amde sze-rencésesen már meg is termé viszontorlási gyümöleseit, mellyek ugyan még kicsinyek, de nea gódjunk, okvet-len szép nagyra meg fognak nőni némely hazai bölcsék és új nemü Prometheusok ápolása által, kik — mint a' Pesti Hírlap 196dik száma 810. lapja közép hasábján olvassuk — subscriptiot javasolnak, melly kirekesztőleg magyar színházba járásra kötelezzen, meg declaratiot bizonyos r. á. rá, fogd rá-félét, hogy a' magyar színház a' jobb divatu, mi természet szerint igen tetszeni 's hitelt nyerni és a' dolgon egy jót fog rugni, de egyszersmind hovahamarább ellen-subscriptiot eszközteni — milly kö-vetkezmény az indítványozók belátási körén kün fekszik — melly viszont a' magyar színházi látogatástul tilt el, és ellen-declaratiot, melly megint a' magyart fogja a' némethez képest aljassnak hirdetni. Ápolják csak illy ki-tűnő bölcsék és bizonyos új nemü Prometheusok mondom a' viszontorlás gyümöleseit, kik ugyan nem éppen égbül, de tudja honnan ragadák nem szellemi de csak anyagi rosulgyuló világukat, 's okvetlen egészen meg fognak érni azok, 's vérünk lesz kénytelen azok keserűségét ki-mondhatlan epedések és veszélyek közt megizlelni.

Igen igen: a' Vieuxtemps-féle kaland által moti-vált megtámadás már megtermé gyümöleseit, mirül én tán jobban itélhetek, mint a' legelső jött-ment vagy e-gyedül saját kis naprendszerében keringő, mert sokáig lakom Pestbudát, 's aztán mert e' két város felvirágzá-sában annyi súlyt helyezvén, tán nincs sok, ki olly vigyazattal 's annyi figyelemmel kísérte volna az itteni társasági viszonyok kifejlését mint én. 'S ugyanis: nincs ház, nincs család, nincs egyed az egész városban, a' rendbontó osztályzatot kivül, ki lehető legnagyobb indignálva ne volna az ismert botrány atrocitásán, ug-hogy a' közönségnek még azon legméltányosb része is, melly részint vére iránti rokonszenybül, részint engesz-

telő hajlambul nem szokott engesztelhetlen bírálója len-ni az efféle kicsapongásoknak, szinte vérét megtagadni hajlandó, a' nem magyar pedig már már megbánni látszik, hogy magyarosodásnak indult, míg a' magyarság el-lenzői és kivált ezeknek tulzói — mert hiszen köztük sem hiányzik ezen species — egyenesen boszút lehelnek, 's alig várják a' pillanatot, mellyben visszafizethessék a' kölcsönt; mihez képest többek közt a' város nem egy csapszékében, nem egy reuniojában, ment már vég-hez egyesülés vagy legalább illyes megpendítették, hogy azokban bármilly nyelven, csak magyarul nem, volna szabad az ablakon kiugráztatás veszélye nélkül megszól-lalni 's a' t.

Mind ez kicsiségnek látszik magában ugyan, nem tagadhatni; de valóban éppen nem 'kicsiség', hanem legfeljebb kicsi kezdete valami előre ki nem számítható-'s meglehet sőt hihetőképp valami felette nagynak, vagy inkább valami nagyon szomorúnak; mert ha már az egy-kori hét választó-kávéházi jancsár csapat is, mint fen-tebb érintém, és senki nem fogja tagadhatni, kimond-hatlan vastag homályt vetett vérünkre, 's ekkép nem-zeti kifejlésünket hátrítá, jóllehet rugékonyság nélkü-lik valának azon idők, mikor a' felhozott sereg ope-rált 's jobbadán csak bor meg pajzán negéd lelkesítő a' hon-olvasztókat' és egy jó kialvás néha sokára félben-szakítá kihágási rendszerüket: ugyan kérdem, milly következményeket volna kénytelen, nemzeti ügyünket tekintve, szűlni mai időkben egy ujonnan organisált jancsári orta? Mai rugékony időkben, mikor bármilly kicsi tulhatásnak elmulhatlanul megvan visszahatása, 's a' legkisebbe is vegyül több kevesb politikai fanatis-mus, melly következetes, minthogy hagymázos álla-pot, 's mellybül ekkép a' kialvás nem olly könnyű, nem olly szapora, mintha csak bor vagy pajzán negéd vol-na a' vis motrix. Valóban alig számíthatni előre ki mind azon következményeket, mellyeknek egy illyféle ujo-nnan organisált török garde nationale működéseibül kel-lene, vérünket tekintve okvetlen erednie.

'S ugyan kérdem, miért ne organisálná magát egy efféle jancsári banda ismét, csak hogy egy kissé na-gyobbszerűleg 's jobban rendszerezve mint volt az egy-kori hét választói kávéházban tanyázzott? Én valóban nem látom okát miért ne; sőt azt hiszem: felette hibe-tőleg össze fog vegyülni, mert hiszen minden elemek-kei bőven el vagyunk látva, mellyek egy illyféle rend-bontó czimboraság organizatiojára csak megkivántanak:

Van ugyanis mindenek előtt egynél több házsár-tos semmirekellő, kinek minden kicsapongás élvezet, főképp ha kiváltságos 's ekkép tudja, hogy kivált most, mikor a' szabad választásoknál (?), mellyek egyébiránt országgyűlési alkalmakon kivül minden három évben előfordulnak, nem egy merész házsártos a' sok megvá-lasztatni akarók előtt sokkal inkább kimérendő, mint volna a' közjó különös tekintetbe veendő, semmi eset-re nagy baja nem lesz.

Van e' mellett akárhány nyavalyás vagy inkább felcsigázott honbálványzó, ki semmit be nem tud várni, kit a' legnormalisb egészséghez visszatérés sem elégít ki, de mindent márul holnapra akarna elérni, 's ki ekkép minden tulságra, minden erőtetésre, bár vezet czél-hoz bár távolit attul, tökéletesen elkészült 's csak ve-zetőre vár.

Van ezenfelül újságlap, melly meg nem szü-nőleg kaczerkodik az entusiasták seregével 's kivált ezek némi egyénivel; mert hiába, ha ezek gratiáját vesztené, a' lap divata is csökkenne, és ez az előfi-zetők száman csorbát üthetne, mi nagy hazai veszteség volna. Ezen három **van**-nak áellenében pedig:

Nincs törvényesített mód illyféle közbotrányok eszközölöt nemcsak illusorie a' jobb résznek inkább csak boszantására, de kellőleg is megbüntetni, sujtani.

Nincs elég magyar — kereken ki kell mondani egyszer vagy inkább annyiszor a' hányszor e' nagy hi-báját — ki felfogta volna, hogy nemzetünk becsületét nem az által őrizhetni 's emelhetni magasabbra, ha vé-rünk selejteseit patrio more palástoljuk, 's itt is össze-kevervén a' szerepeket, gyóntató-atyákként büneiket eltítkoljuk, de az által fog emelkedni vérünk nemcsak hírből de valódi tisztaságban is, mi a' hírnél több, ha kiméltelenül kilökjük nemzeti családunkból mind azt, mi annak becsületét fertőztethetné; **nincs**, mondom, elég magyar, ki így gondolkoznék, 's ez okbul nem is fejlődhetik ki vérünk közt olly esprit de corps, melly némileg helyre üthetné policziiai törvényink tökéletes híját, mert ha találkozik is néha egyed, ki magasb szempontbul fogván fel vérünk átalakulási kérdését, ki merné mondani itéletét a' rendbontók fölött, lesz a' fenérintett megválasztatni akaró 's az előfizeteket el-

Veszteni nem akaró egyének mellett legalább egyre tíz számaritanus is, ki csupa jószívűségéből 's — köztünk maradjon a' szó — tán egy kis szellemi és anyagi rokonság miatt, felbátorító szót és biztos asyllumot fog bármilly alávaló, de az ő felfogása szerint inkább szárnakozást, mint sujtást érdemlő rendbontó számára kitárni, mi által aztán természetesen — mert a' sok számaritanus közt illyformán nem egynek a' tett után jobb dolga mint a' tett előtt — nemcsak nem kevesedhetik a' garázdák száma, sőt szinte még kereseti vagy legalább sympathiát gerjesztő időtöltéssé válik a' kihágás mestersége 's csak azlesz in ultima analisi vesztes, ki felszólalni merészelt, mert aztán nincs méltatlanság, melly Damocles kardjaként feje fölött ne függene; miszerint józanabbnak is mutatkozik valami ellensúlyu esprit de corps-nak megalakítása helyett inkább mélyen hallgatni és tűrni.

Nincs elvégre publicistáinkban a' talján véve vagy elég magas felfogás vagy elég szilárd erény, illyféle rendbontók ellen közös erővel 's összetartással kéréltetlen anathemat kiáltani, miszerint aztán — mert sem a' törvénytől nincs mit félnie, sem a' többségtől, sem a' nyilvánosságától mit tartania — igen jó dolga van a' rendbontónak e' hazában, csuda, hogy az egész világból nem csődül ide mindnyája, mert sehol biztos helye; mihez képest nincs ok, miért kevesülne vagy javulna, ánde van ok elég, hogy kifejlődhetésünk nagyszerűségét tekintve egy részről, másíkrul ellenben zavar-felfogásink tengerét, mellyből szinte hiábai a' menekvésí iparkodás, lehető legnagyobb csüggedésbe essék a' mélyebben gondolkozó, ki mindenben látja, milly közel van hozzánk nemzeti üdülésünk partja, és vérünk ál vagy otromba barátjai miatt még is öröklég milly távol!

Hihetőleg tehát alakulni fog egy illyféle takaros kis rendbontó-osztályzat megint, mert hiszen mint látuk, három hatalmas, van' mint nemkülönbén három eldöntő, nincs' viv' a' hihetőség mellett. 'S azért tegyük csak fel még egy olly esetet, mint az utolsó Vieuxtemps-féle kaland volt, hol a' magyar színház 's ekkép a' magyar elem jött a' német színházzal, 's e' szerint a' német elemmel nyílt háborúba, mi okból a' taglalás alatti botrányt vagy inkább újhuzást nem is lehet az egykori Marseillaise-féle idétlenséggel vagy a' legközelebbi német színházi gyászessel egybe hasonlítani; mert az első egy kis politikai, mint egyszer már mondtam, sans culotte et sans esprit demonstratio akart lenni, a' második ellenben nem volt egyéb, mint minden vegyület nélküli egyszerű rendőrség elleni méltatlanság; — tegyük csak fel még egy olly esetet, még egyet mondom, mint a' Vieuxtemps-féle garázdaság volt — mert akarom remélni, az az elleni visszahatás okkal móddal 's nem kevés bajjal ez egyszer tán csak le fog csillapulni — és ugyan kérdem, hihetőleg milly lépesők szerint fogna a' két nemzetiség közti háboru kifejlődni, 's tovább folytattnai? Vizsgáljuk csak.

A' honszeretet angyalátul hevítve — 's fel akarjuk tenni, minden salak vegyülete nélkül — bizonyos vezérek azt gondolván, hogy énekes, flautázó, vagy nem bánom ismét hegedülő méltatlanul viselte magát a' magyar színház látogatói vagy bérlője ellen, *miután ennek megítélése az ő tisztük, valamint hasonlótól, azon nemzeti tribunált, mellynek illyest büntetnie kell (!?)* vagy bármely ürügyet használván, ismét be fogják hozni apródjaikat a' nép söpredékétől kisérve a' német színházba, hogy ott a' megbántott magyarság megbosszulására áldozatokat kifütyöljék, 's mind azokat a' terrorismus legzablátlanabb kicsapongásával igéretileg ijesztgessék, sőt tetteleg be is fertőztessék, mint az a' Vieuxtemps-féle esetben még néhány köz tiszteletben álló főasszonyságot illetőleg is történt, kik elég bátrak, elég lelkesek, méltó indignatiojukat az efféle garázdálkodások fölött kimondani, ugyan mi természetesb, mintsem hogy a' köz és méltó nehezteléstől felbátorítva, a' magyar színházban is megjelenend bármilly ürügy alatt bizonyos ellenpárt, melly megint ott fogja eljátszani visszatörési merényét. Ugyan mi fog illy esetben történni?

Fel akarjuk tenni, első alkalommal minden csak füttynél és ellensziszegésnél marad; annyi azonban bizonyos, hogy legelső este valami új Prometheus vezérelte alatt sokkal számosb, honi érdeket védelmező' fog viszont a' német színházba tódulni, mikép ott mindent lesziszegjen, a' színháznak minden működését félbeszakasztva, lehetetlenné tegye, 's az által a' nézni 's mulatni jött közönségnek nagyobb részét, melly illy har-

czokba nem keveredik, egyenesen sajátjában haramiaként csorbítsa; igen, haramiaként, mert ki a' színház díjátletette, 's azt élvezni hátráltatik, az meg van szabva. Ánde több ide 's tovai demonstratiók után, melly időközben sem a' színészet nem igen fog gyarapodni, sem a' nagy közönség nem igen fogja élvezhetni tulajdonát, alig hihető, hogy csak sziszegésnél maradjon az egész, de a' megindult esata progressiv kifejlésben folyván, alkalmasint viszonti ütlegekkel fog viseltetni, t. i. az ige testté' vagy inkább a' 'fütyü döngyözéssé' fog válni. 'S ha ennyire jött a' dolog — 's kérdem, miért ne jöjjön; hol az ok, hogy ennyire ne jöjjön? hiszen nem igen messze vagyunk tőle — ugyan akkor mi történjék? Tán a' kormány folyjon be a' dologba, mikép katonai, garde de dame' felvigyázat alatt, 's magyar és német közti demarcatioi lineák segedelmével, nehogy kisedekhez hasonlólag veszedekjünk, élvezzük Melpomene és Thalia műveit? Vagy Janus templomaként bezáranassanak színházaink, és a' sok por meg nem kevesb sár közé sülyesztove, még ezen időtöltéstől is el legyen tiltva fővárosunk egyébként is vajmi szűk örömeiben részesülhető lakosa? Vagy végre ne tegyen a' végrehajtó hatalom semmit, mikép az ököljognak időközre nálunk ismét meginduljon, 's pedig színházainknál fogva, mellyeknek mindenütt fő czéluk a' köz erkölcsiségre és polgári kiképzésre hatni, 's mellyek egyikére vérünk, mikép általa is előmozdításüggyét, országgyűlésileg 450,000 pengő forintot szentelt? de ha tudta volna, mi fejlődik általa ki, és nem sokára tán csak rendbontók adják abban a' tonust, kik vajmi keveset vagy semmit sem adtak hozzá, alkalmasint valami másra, tán egy fővárosi kis fékező rendszerre fordítja pénzét, mi tán gyakorlatibb lett volna; valóban — fájdalom mondani — gyakorlatibb, mi okból erről később szölandok is.

Ennyire jöjjön a' dolog? kérdem. 'S pedig ennyire fog jöni okvetlen, t. i. vagy tökéletes rendnek kell beállani hova hamarabb, vagy a' lehető legnagyobb rendtelenségbe fog zavarodni az egész. E' kettő közt nincs közép. Mert ha azt gondoljuk, hogy ezentul is ugy el lehessen nyomni és palástoló szerekekkel orvosolgatni efféle versenyegéseket, mint féligmeddig eddig lehetett, akkor igen nagyon csatlakozunk; mint-hogy általján véve mind egyik mind másik részről olly éberségre feledezett a' viszonyos újhuzás viszketege már, mihez képest előbb mint gondolnók, vagy török szakad, vagy rendnek kell beállani. — De éppen azért, mert e' kettő közt nincs közép, 's minden hü magyar-nak mostani jóllehet naprul napra virulóbb de azért teljes egészségét még el nem ért voltánál fogva, minden törés- és szakadástul visszaborzadnia kell, éppen ezért szükséges mindent kerülni, mi nyílt háborura vezethetne, mellyben ha a' magyar tán nem lenne is vesztes, mi még nagy kérdés, kivált fővárosainkban — ne csaljuk magunkat, hol némelly vállalatoknál fogva annyi idegen többnyire német csődül össze, kiknek tenyere és körme ellen nem lehet legkisebb kifogás, 's kik, miután pénzük több, szinte minden csapszékben primálnak 's némi kis excessustul éppen nem vonakodnak sa't.; ánde ha végre győzne is a' magyar, alkalmasint ugy fogna kinézni 's olly kék lenni, mint nem egy nyertes angol öklés is néha éppen csak egy kissé elevebb mint vesztes ellenfele, miüből egyébiránt a' magyar, ki keresi 's kit ér, tán még kigyógyulhat, mert hiszen — és ezt évrájazaink bizonyítják — általján véve jó szívós — zűh —; a' vesztett időt azonban ugyan ki fogja kipótolni, azon drága időt, mellyben élünk 's mellyet nem kellene hiába feésérlni sőt otromba újhuzásokkal megölni, mi körülményinket tekintve valóban égbe-kiáltó bűn; de végre arra volna az legszentebb köteleességgel fordítandó, hogy magunkat kölcsönösen megbecsülve, viszonyos érdekinket felvilágosítva 's megértve, kezet fogva 's vállvetve Magyarország minden lakosának jólétét lehető legmagasbra emelni iparkodjunk.

'S im ez oka, miért tartottam elkerülhetlenül szükségesnek e' színházi versenyegést, melly — 's itt vigyázzunk — csak egyes symptomája azon köz kór-ságnak, melly nemzetiségünk visszás módokkai terjesztését illetőleg, honunkat zsisbasztja, legnagyobb világgosságra kitárni. 'Sugyanis, mert rend után sovárg keblem, minthogy csak rend mentheti meg 's emelheti magasbra vérünket, rendet alapítani akarni pedig valóban vagy gyermekek ámitás vagy zsarnoki ötlet, mielőtt mind egyik mind másik részről ki nem volna huzva azon tövis, melly meg nem szűnő leg sérti részint a' virulni akaró részt magát elnyomatni nem hagyó nemzetiségek sebeit; minthogy el lehet ugyan

szemet hunyva gyermeki kedélylyel 's önámításilag illy sebektől fordulni, sőt hatalom karjával még annyira el is nyomhatni azokat, mikép az öröklég felszinen maradó sokaság előtt minden az egészség legteljesb állapotjában mutatkozzék; ánde gyógyulást, gyökere kigyógyu ást — 's azt hiszem annak eszközlése volna most a' fő feladat — illy módon nemcsak nem eszközölhetni, hanem elnyomás és halasztás által annyira fog növekedni az elfojtott baj, mikép az, mi ma még gyógyítható volna, elvégre orvosolhatlan lesz, 's adott alkalommal, mint minden forrongásban levő de magába szorított nyavalya, zabolázhatatlan 's ekkép megsemmisítést szülő dühhel tör ki.

• Álljanak azért félre azon nyomorult félszabályosak, kik azt károgják: „kár volt a' dologt fölmelegíteni“, mert ők csak felt- és rongyokkal hiszik nemzetünk létét 's becsületét fentarthatni ezentul is, mint tevék eddigé; és segítségünk mi újabbak — ez pedig lehet — a' dolgon gyökeresen. (Folyt. legközelebbi lapokban).

Gróf Széchenyi István.

Kir. meghívó levél az országgyűlésre, magyar fordításban: „^{177/52} Ferdinand Isten kegyelméből Ausztria császára, Magyar- és Csehországnak e' néven Vik királya 'stb. Tisztel., becs., tek. és nagys., nagys. és nemes, nekünk kedves hiveink! Valamint ország-lásunk kezdete óta lelkünk állandó törekvése 's csüggedetlen kir. gondjaink oda irányoztatvák, hogy igen kedvelt Magyarországnak 's a' hozzá csatolt részek közjára és boldogsága naponkint vidámabb gyarapulást nyerjen; ugy a' végett, hogy a' mult országgyűlésen szentesített törvények által elhíntett jótékony magvak az ország lakosinak bővebb gyümölcsöket teremjenek 's egyébben is a' közjó gyarapítása, ország boldogsága, a' hazai dolgok szilárd és biztos megmaradása 's további tökélyesbitése körül a' közszükség által kívánt alkalmas intézkedések történhessenek; azok fölül, mellyek ezen általunk, atyai szívünk gyöngédsége szerint, annyira ohajtott czélhoz vezetnek, szeretett Magyarországnak 's a' hozzá csatolt részek KK. és Rdeivel tanácskozni kívánván, a' törvények értelmében is országos közgyűlést vagyis diatát f. 1843. évi máj. 14 kére eső, husvét utáni 4ik vasárnapra, sz. kir. Pozsony városunkba rendelendőnek, hirdetendőnek 's azt isten kedvezéséből személyesen vezérlendőnek határoztuk. Mihez képest nektek ezennel komolyan meghagyjuk 's parancsoljuk, hogy a' kitűzött hely 's időre két, szokás szerint, körötkből választandó követet, t. i. alkalmas, béke- 's esőndszerető férfiakat, kifogás nélkül küldjete-k 's utasítsatok; kik a' nevezett országgyűlésen jelenlenni, 's ott a' többi főpap, zászlós és nemes urakkal 's nevezett Magyarországnak és hozzá csatolt részek KK. 's Rdeivel egyedül az ország javát, fentartatását 's üdvét czélzó kegy. czélzatink 's előadásainkról bővebben értesülni, azokról tanácskozni 's egyezkedni köteleességöknek tartásák. Gondoskodnotok kell pedig serényen, hogy követeitek a' kitűzött napon ott bizonyosan 's okvetlenül jelenjenek meg, különben az ország köztörvényében szabott büntetés alatt nem cselekvendők. Kik egyébiránt irántatok cs. kir. kegyelmünkkel hajlandók maradunk. Kelt cs. Bécs városunkban Ausztriában, mart. 15én urunk 1843. évében. Ferdinand s. k. Mailáth Antal gr. s. k. Szűgyenyi László s. k.“

Pestmegyei közgyűlés. (Folyt.) A' szabad kerületekre nézve olly utasítást határoztak Pest RRei, hogy a' hajdu-, jászku, flumei, turmezei és XVI. szepesi város kerül. közigazgatási törvényhozási tekintetben, a' kir. városok iránti elvek szerint, azonban figyelemmel mindenik kerület sajátlagos viszonyira, rendeztessenek 's aztán mindegyik teljes országgyűlési snavazattal látassék el. Következett az érdekegyesítés birtokviszonyi tekintetben, mihez képest a' nemesi birtokra nézve az ősiség általános eltörlése határozottatott; a' lappangó kir. jog, ha különben nem lehetne, váltassék meg. A' kir. fiscus örökődése keresvényekre nézve azon esetre szoríttassék, ha a' szerzeményesek, szülék, maradékok, mellékronok negyed iziglen 's végintézet nélkül halnának meg; az örökfelvallások, család esetein kívül, önökre érvényesek maradjanak; a' már e' tárgyban folyó perek bevégzésire határidő szabassék; 's ezentul az ezeltört történt örökfelvallások új perekkel ne háboríttathassanak; a' szerződéses zálogok a' kötött évek mulva elévülés alá essenek, a' biróiak kiváltathatása pedig lehető legrövidebb időre szoríttassék. (Beh sok magyar föld maradna e' szerint holmi külföldi kalmárok kezeiben!) A' hitrebizottságok szinte megszüntetendők, a' meglevők pedig csak azon személyek élete fogytáig

maradjanak, kik az eltörölt törvény kihirdetésekor már életben valának. A' birhatlanság töröltessék el; a' birhatásjog, miként már mult számunkban előadók, minden született vagy naturalizált magyarra terjesztessék ki. A' jobbágyi szerződéses örökváltás azzal könnyítessék, hogy az a' telek bizonyos meghatározandó részének átengedtetésével is történhessék meg; e' mellett azonban ha a' jobbágyi tartozások közös becsüők által becsülendő 's törvényszék és htanács által megvizsgálendő értékének öttől százzal számított tőkét a' jobbágy egyszerre akarná lefizetni: a' földesur azt egy helységi jobbágyaitól együtt 's egyszerre elfogadni tartozzék, 's ennek könnyebb gyakorolhatása végett földjövédelmi bank állíttassék, mely a' jobbágyak aprólékosan törlesztendő kölcsönt adjon, hogy urát egyszerre elégíthesse ki. Az egyházi tized, ha lehet töröltessék el, ha nem, természetbeni szedése szüntessék meg 's a' jobbágyak kibérlési előjog adassék. — Teherviselési tekintetbeni érdekességre nézve egyhangulag, azaz legkisebb ellenmondás nélkül határozatott, hogy a' megyei házi adót nemes és nemnemes személy 's birtok szerinti arányban állandón együtt viselje, országgyűléssileg megszabandó rovatok mellett; ha a' katonai deperditák az 1840: 3. t. cz. nyomán nem enyészthetnének el, azok a' házi adóba számítassanak, a' népnevelés költségei azonban háziból földzestessenek; az állandó kiadások rovatai országgyűléssileg szabassanak meg 's az adózás tárgyai is jelöltessenek ki, de a' tárgyak közti arány megyei kivételre tartozzék. — Országos vállalatok, vasutak, csatornák országos erővel létesíttessenek, mirenélve indirect adó útján országos pénztár állíttassék, melynek jövedelme kamatot képviselhetvén, tőkét az ország vagy papirospénz, vagy országos kölcsön útján használja, 's törlesztésére törlesztési bank állíttassék. Ezen országos pénztár jövedelmei lennének: 1) A' só árából minden mázsa után 11 kr. 2) Lajstromozási díj birtokvételek, telekkönyvekkel összekötve. 3) Bejegyzési díj terhes szerződések-nél, a' kötelezvény érvénytelensége alatt kötelező betáblázással. 4) Kir. hivatalok, rendek, czimek, egyházi javadalmak 's b. díjfizetéseiből 1/4 résznyi toldalék. 5) Minthogy már némely hazai árukat magasb vámok által védeni szükség, azért a' külföldről hozandó vas, selyem, gyapju, len, bőr, kender, üveg, porcellán, gyárművek, dohány, bor 's fényűzési czikkek szokott vámon fölül ezen pénztárnak is jövedelmezzenek. 6) Mivel a' holt kezek közt levő javak adásvevés alá nem esnek, a' kir. városoknak adományozott birtokoktól, 's az ugynevezett clerus beneficiatus maior egyházi javai jövedelmének azon része után, mely a' kiszabandó congruát felülhaladja, bizonyos jövedelmi adó fizetessék, úgy azonban, hogy erre a' most élő főpapok ne köteleztessenek; a' Kolonichféle szerződés pedig töröltessék el. Ezen pont csak több órai vitakozás után döntetett el, mert az egyházi rend jelen volt tagjai sokalták ezt a' házi adó arányos viselése mellett. 7) A' megyei házi adónak minden ftja után 2 krnyi toldalék. 8) A' megyei házi adóbul az absentistákra, vagyis külföldön lakó honfiakra eső összegeknek háromszorozott mennyisége. Ez országos pénztár kezeltetésére országgyűlés által egy pénztárnok 's egy ellenőr választassék. — Országos vállalatok igazgattatása 's vezettetése különös hivatalt kívánván, a' RR. követeik által országos főbiztost szorgalmazandnak, kit minden kijelölés nélkül az ország válasszon, 's ő mint zászlós a' felső táblánál örökös főispánok előtt foglaljon helyet; melléje pedig szinte országgyűlés által albiztos választassék, ki az elsőnek akadályoztatása vagy halála esetén intézze a' biztosi kötelességeket. — Hogy az ország a' minden vagyont képviselő pénz dolgában a' külföldtől ezután ne függjön, nemzeti bank állíttassék, mely hogy a' célnak lehető legnagyobb mértékben feleljen meg, készitendő terv iránt nemcsak a' külföldön tett tapasztalatok, hanem az olly ajánlkozó egyesek véleményei is, kik magoknak e' szakban bővebb tudományt szerzenek, hallgattassanak 's kéressenek ki. E' napon mart. 24én az utasításokat készített választmány munkálata tovább olvastatván, majd minden pontja módosítás nélkül fogadtaték el, további tárgyalatása azonban mart. 30ára halasztatott, ennél fogva az utasításokra még visszatérünk. Most még röviden azon tárgyakról, melyek mart. 27én fordultak meg a' szönyegen. Döbrentei Gábor ur Berzsenyi Dániel összes munkáit a' megyei levéltárba ajánlá, mi szívesen fogadtatott, úgy szinte Fejér György ur Codex diplomaticus című terjedelmes munkájának legújabb füzetét, ezt azonban a' szabott ár megadatása mellett, mi a' statusok pénztár-

rából rendeltetett. Egy tbiro előadása 's felszólítására n. Földváry Gábor csongrádmegyei főispánhelyettes ur székfoglalására tisztelgő küldöttség nevezetett, mivel azonban ezen székfoglalás épen apr. 10ére esik, midőn Pestmegye követeket választand, a' küldöttség tehát az iktatás után tartandó csongrádmegyei közgyűlésen fog tisztelgni. Fejérmegye felszólítása következtében a' gyorsírók versenyztetése iránt rendelt választmány jelentéséből kiderülvén, hogy a' m. Bánffy Pál b. felügyelése 's Hajnik Károly ur vezérlete alatt összeállott gyorsírói iskola csakhamar megszünt, mindazáltal a' gyorsírási gyakorlás megjutalmazására közel 435 darab arany gyűlvén össze a' gyorsírói verseny tartatása, 's a' kitűnő gyorsíróknak országgyűléseni biztosítása végett az javasoltatott, hogy minden megye követei díját a' gyorsírók számára naponként 30 pkrrel toldaná meg. Ennek folytán a' gyorsírói verseny apr. 10én tartandó követválasztáskor rendeltetett tartatni, 's a' határidő lapok útján kihirdettetni. Legpontosabban irandó kap 150, második 100, 3ik 50, 4ik 25 darab aranyat. Ezután hirdettetett a' paksi és zátori földesuraság részére ő fge által adott szabadíték a' Dunán gyakorlandó révjog iránt, mi ellen a' kalocsai káptalan, melynek szomszédságban réve van, ovaszt tett. Hirdettetett még Stürmer Bertalan b. török udvarnái ausztriai követnek grófi rangra emeltetése. — Az utcsinálás iránti választmány beadván jelentését, benne a' hatvani vonalon mintegy 2 ezer, Promontör mellett pedig a' Duna mentében 500 ölet meghaladó utat sürgetett minél előbb készíttetni, el is rendeltetett, a' hatvani vonalra nézve azonban küldöttség nevezetett, mely még e' napokban a' hely színén megvizsgálja: vajjon az Aszód-nak vagy Bagon át menő lenne e' czélserűbb 's a' könyag közelsége miatt takarékosb? — Egy esődperben végrehajtást halasztó parancs érkezvén, mivel a' törvény esődperben parancsoknak helyet nem ad, e' tárgy országgyűlésre jegyeztetett föl. A' nm. htanács intézvénye arról értesíté a' RRet, hogy ő fge meghagyani méltóztatott, miszerint kölcsönös kibékülés tekintetéből a' magyar és horvát törvényhatóságok egymás megkeresését a' nyelv miatt ne utasítsák vissza. Elnök ő maga arra figyelmezteté a' különbözőképp levekedő RRet, miszerint a' leirat azt kívánja, hogy mely nyelven tartatnak a' tanácskozások, azon történnék a' levelezés is, 's mig országgyűlés latin beszédeket elfogad, addig a' leveleket is elfogadhatjuk. Innen kitészik azon nézet helytelensége, miszerint a' horvát megyék honn tanácskozhatnak bármely nyelven, csak nekünk írjanak magyarul. A' többség az 1840: 6. czikket a' társországokra is kiterjesztendőnek itélvén, az intézvényt nem pártolá, 's ennél fogva Varasd latin levele az ismertes osztályból eredt sérelme iránt nem olvasták. Egy magyar utlevél az örökös tartományokból visszaküldetvén, különféle javaslat után határozatott, hogy ezental a' magyar szöveghez latin fordítás csatoltassék, aláírva azonban csupán a' magyar legyen. Végül Haller Ferencz gr. és bán ő exja köszöntő levelünkre adott választát örömmel fogadók.

Nemzeti színház. Jövő szombatn, aprilis 1. **Lendvay Márton ur** jutalomjátékaul először adatik: „**HARMADIK RICHÁRD KIRÁLY.**“

Drama 5 felvon. Irtá Shakspeare, fordította Vajda Péter. — A' nemzeti színház igazgatósága ajánlja továbbá a' bérlet ügyét, a' hazai lapok kegyes figyelmébe, annál is inkább, minthogy a' nemzeti színház majd szinte féláron évenként szinte annyi bérletes játékot ad, mint a' városi német színház; 's elkövet és elkövetend mindent, mi a' lehetőség és tehetségei határain tul nem esik, hogy mind a' darabok választása, mind az előadások művészi bece által, minél több élvezet nyujtson a' t. cz. közönségnek. — Ha vi ur, tenorista a' kolozsvári színházról megérkezett, 's nem sokára föl fog lépni. —

Józsefnapi sokadalmunkon volt hazai termékek árát köv. terjeszti elő a' kereskedőség hivatalos lajstroma: timsó, fehér, mázs. 7 ft, ánisz 12—15 ft, dárdanyé, rozsnai 12—13 ft, lipiai 11—11 ft 30kr., regulus antimonii 27 ft, aranyglété, erdélyi 14—16 ft, pálinka: gabona, 20 fokanak akója 4—4 frnt 48 kr., törköly- és seprőpályinkáé 5—5 forint 48 kr., bántási szilvápályinkáé 6—7 fr 30 kr., szerémié 8—10 ft 24 kr., 30 fokú borszesz foka 13—14 kr., 35 fokúé 16—17 kr, toll, ágyi fosztatlan mázs. 20—68 fr., fosztotté 40—140 ft, pehelyé 105—145 ft, író toll ezre 1—1 fr. 54 kr; borjúbőr párja 1 ft 30 kr.—3 fr. 36 kr., birkabőr 1—2 fr., magyar juhé 1—2 ft. 24 kr., bárányé

30 kr.—1 fr., kecskebak és gödöllyé 48 kr.—2 forint, borzé 2—3 fr., rókaé 3 fr. 12 kr.—4 fr., nemes nyesté 5—7 fr. 12 kr., könyesté 4 fr. 30 kr.—6 fr. 30kr., vadmacskáé 1 fr. 12 kr.—2 fr., feketemacskáé 48 kr.—1 fr., nyulbőr száza 25—32 ft, ökörbőr párja 16—24 fr., tehéné 10—18 fr., löböré 4—6 ft, szarvasböré 8—16 ft, özböré 48 kr.—2 ft, édes kőmény mázs. 6—10 fr., taplóé 18—30 fr., sárgitófáé 3 fr. 45 kr.—4 ft, gabona, bánt. tisztá buza pozs. 1 fr. 36 kr.—1 ft 44 kr., kétszeresé 1 ft 4 kr.—1 ft 12 kr., rozse 1 fr. 4 kr.—1 fr. 8 kr., árpáé 48—56 kr., zabé 42—44 kr., kukoriczáé 1—1 fr. 4 kr., lószőr fonott mázs. 40—52 fr., hosszú nyersé 50—54 fr., rövidé 30—34 fr., rongy flomé 5 fr 15 kr.—7 fr., középszerüé 3—5 ft, közöns. 1—2 fr. 30 kr., apatíni gerebenzett kenderé 18—36 ft, nem gereb. 8 ft 48 kr.—9 ft 36 kr., méz, bántási fehéré 15—18 ft, sárgáé 12—15 ft, barnáé 12—13 ft, sonkalyosé 14—15 ft, rozsnaié 16—17 ft, komlóé 20 fr., szarv, szarvasé, mázs. 40—42 ft, ököré, száza 20—28 ft, bivalyé 18—20 ft, tehéné 8—11 ft, szarvesucsé 6 fr. 30kr.—7 fr. 30kr, új gubacs első. köble 120 fontjával 18—20 ft, második 15 fr. 30 kr.—16 ft 15 kr., harmadr. 14—15 forint; szarvastövisbogyó mázs. 9 fr. kőménymagé 7—8 frnt, finom asztalosenyvé 20 fr., középf. 19 fr., vadrepczoolajé 11—11 fr. 30 kr., vetetté 11 ft 45 kr.—12 ft 30 kr., tisztázotté 14—14 fr. 30 kr., lenolajé 20—22 ft, illyr hamusziré 13—14 fr., fehér magyaré 13 fr., kékesé 12 fr. 15 kr.—12 fr. 30 kr., kék közöns. 11—12 ft., barackmagé 14 fr., luczernáé 21 fr. 30 kr.—26 ft., stájerlóheré 17—20 fr., téli repczemag pozs. 2 frnt 38 kr.—2 fr. 52 kr., finom egyenyir. gyapju mázs. 70—80 fr. középf. 54—67 ft, közöns. 36—51 f. kétnyir. téli finomé 50—55 fr., középf. 38—48 fr., közöns. 30—38 fr., kétnyir. nyári finomé 50—54 f. középf. 42—50 fr., közöns. 26—36 fr., báránygyapjué 45—92 fr., bőrrül nyírotté 50—75 fr., timárgyapjué 30—47 fr., erdélyi zigarráé 44—46 fr., kézzel mosott magyar gyapjué 28—30 fr., usztatotté 26—30 fr., feketeé 21—22 fr., cserhéjé 2—3 fr., vajé 30 fr., zsiré 18—20 fr., szalonnáé 14 fr., szegedi szappané 14—15 fr., fekete közöns. 14—15 fr., finom sziksóé 11 fr. 30 kr., közöns. 10 fr. kerti dohányé 8—12 frnt, első. tiszamellékié 14—16 fr., másodiké 9—10 frnt, debri első. 20—25 frnt, másodr. 9—14 fr., harmadr. 4—8 fr., debreczeni első. 10 fr., pécsi első. 9—11 fr. másodr. 6—8 fr., szegedi első. 12—14 fr. másodr. 8—9 fr., harmadr. 6 fr. 30 kr., aljdohányé 's tekeresé 3—4 ft, olvasztatlan marhafagygyué 15 fr., olvasztotté 20—21 fr. 36 kr., bántási tömlőben 19 fr. 45 kr.—20 fr. 45 kr., oláh átszállításféle 18 fr. 15 kr.—19 fr. 15 kr., rozsnai sárga viasze 89—93 frnt, tokaji aszu átalagja 30—96 fr., ménesi akója 24—100 fr., budai ó veresé 5—12 fr., ujé 1 ft 30 kr.—2 ft, fehér óé 5—8 fr., ujé 2 ft—2 fr. 30 kr., kőbányai óé 5—10 fr., ujé 2 ft 30 kr.—3 fr., hegyiféher és veres óé 6—16 fr., ujé 2—3 fr., síkföldi féher és veresé 1 fr. 12 kr.—1 fr. 45 kr., borkó féher természetes mázs. 14—16 fr., veresé 12 fr. 30 kr.—14 fr., alcana gyökere 5—6 fr., aszaltszilváé 4 fr. 30 kr.—5 fr. 30kr. Pest mart. 23d. 1843. A' polg. szab. keresk. nevében Aigner Ferencz elnök, Mitterdorffer János másodelnök. Összehasonlítván ez árokat a' mult leopoldnapi vásáráival, kiviláglik, hogy árban emelkedett; a' gubacs 2 forinttal, sziksó mázsája 2 forinttal, viaszé 7—11 forinttal; csökkent pedig: pehely 's főleg a' gabona, névszerint a' tisztabuza pozs. 24—36 krral, kétszeresé 24—28 krral, rozse 27 krral, árpáé 8 kr., zabé 4—6 krral, kukoriczáé 40 krral 's a' gyapjunak általjában minden faja, az egyeny. finom mázs. t. i. 3—12 frntal, kétny. 2—10 fr., báránygyapju 5—23 fr., bőrrül nyir. 5—13 fr., timárgy. 2—8 fr., peng.

Borsmegyei közgyűlés. Folyt. — 6) egyházi tized és földesuri kilenczed tárgyában végeztetett: hogy teljes kipótlás mellett az egyházi tizednek, az abban foglalt plébánusi járandósággal együtt, és kilenczednek örök megváltás eszközöltessék: 's a' tíz évi tized-jövedelemből, közép számítás szerint, az egy évi tized haszon számítottassék ki. — 7) a' papi jövedelmek fölölse a' népnevelésre fordíttassék minden valláskülönbség nélkül. — 8) a' vegyes házasságokra nézve: a' képviselők táblának, a' vallás tárgyában keletkezett megállapodása szerint, törvény alkottassék, az apostoli levél pedig és más egyéb közbe jött egyházi rendeletek a' [körlevelekkel együtt, hozandó törvény által, érvényteleneknek nyilvánítottassanak 's hasonló esetek meggátolására törvény alkottassék. A' kir. placettnok előbb az országgyűlés elibe terjesztessenek.

—9) a' szabad kir. városokra nézve is több r. intézkedések történtek: a' többi közt elismertették a' törv. hozásba befolyásuk; de míg alkotmányos állást nem nyerendnek, a' törvényhozásba tetteleg befolyásuk ne legyen. — Erdélynek magyarországi összekapcsolatása sürgettesék. — 11) Kraszna, Középszolnok, Zaránd vármegyéknek és Kóvár vidékének visszacsatolása felől hozott törvény tetteleg hajtassék végre. — 12) a' főispánokról: a) a' főispán az 1536: 36d. törv. szerint azokból, kiket a' vármegye ő fels. ajánlani fog neveztesék, b) hogyszületett magyar legyen, s magyarul tudjon, c) a' hitlettel formája főispánok számára országgyűlésen dolgoztassék ki s ezek beiktatásuk alkalmával a' vármegye keblében e' szerint tegyék a' hitet. d) az örökös főispánok ezentul szünjenek meg, kivévén a' nádori hivattal kapcsolatban levő főispánokat. e) hogy a' főispánoknak, kivévén minden becsületbeli hivatalnoknak kinevezését, a' közigazgatásba ne legyen több joguk, mint más törvényes ülnököknek. — 13) a' tisztújítószékek tartás módjáról több intézkedés történt: p. o. hogy a' háromév multával a' főispán utószéket nem tartana, tartsa ezt a' vármegye egy tbiró elnöklése alatt; a' conferentiákon legalább 24 oly egyed legyen jelen, ki a' vármegyét ösmeri, de hivattal viselni nem akar: a' többség által előterjesztett 4 egyedet tartozzék a' főispán kijelölni, a' négyhez öntetszése szerint másokat is kijelölhet. Ki iskolai pályáját nem végezte hivattal ne viselhesen. Megyei pénztárnokok vagyon-biztosságot nyujtsanak, s ez tábláztassék be. Ki 18 éves, választó lehet, megbizottság által senki sem választhat. Választók minden vallás lelkészei, s a' tisztviselők. A' megürit hivataltok nem helyettes, hanem választás útján pótoltsanak. — 14) az országos pénztár forrásainak öregbítéséről történt végzések közül kiemelendő: hogy adományt nyerő minden egyed, adományos jószágának félpejét, nemesi címzetes levelet nyert minden egyed 10 aranyat, tb. 1 aranyat, aranykulcsos 20 aranyat, kir. tanácsos 10 aranyat, belső titkos tan. valamint báró 50 aranyat, gróf 100 aranyat, és hg 1000 aranyat az ország pénztárába fizetni tartozzanak. — 15) sajtóra nézve az előleges censura szüntessék meg s csak utólagos szabad sajtó-törvények hozassanak — s ezek a' lehetőségig mértékletesek legyenek; hogy tulszigorosságuk által az irókat el ne idegenítsék. Hazánk újságai bélyegtelen s bélyegzési taksa menten küldessenek a' külföldre. Országgyűlési újság szorgalmaztassék. — 16) a' magányos pénzvisszonyokra nézve, az országgyűlési megállapodás és fölterjesztés szerint kedvező kir. választ s törvény eszközölni iparkodjanak a' követek. — 17) a' törvénykezés célirányosb elrendezéséről intézkedtek. — 18) a' haza sérelmeinek orvoslása sürgettesék. — 19) az örökös megváltás kinekinek szabad tetszésére hagyassék. — 20) a' megváltott községek a' gyűlésekben képviseltesenek. — 21) Gömörnek az egyházi személyeket általánosán a' polgari dolgokba minden befolyástul feloldoztatni kívánó indítványanem pártoltatott. Turóc indítványa a' főispánokra annyiban fogadtatott el: hogy az élő papi örökös főispánok ezen hivataljokat tartsák meg. Zólyom indítványa a' kormányzati hivatalok haladék nélküli betöltésére nézve pártoltatott. Bars Torontállal a' nádori és koronaíri választásokra nézve, Fejérmegyével pedig a' gyors irókra nézve egyetért. — 22) a' katonai kicsapongásokra nézve törvény alkotassék, s a' katonai laktanyák építése rendeltessék. — 23) Bars megye a' mézsárszéki jog elvét pártolja de úgy: hogy az ezen jog gyakorlásában rejő rossz, az egyedárusság szüntessék meg; a' mit az által vélné eszközölhetők, ha boltjog iránt tett új törvények intézkedése a' mézsárszéki-jog gyakorlására is kiterjesztetvén, a' mézsárszékek is osztályoztatnának s meghatározandó takasák fizetése mellett, mindenkinek mézsárszéket nyithatni és a' husárszabás eltörlésével, húst szabadon árulhatni szabadság engedtetnék. — 24) bankra nézve: ahoz értők kéressenek meg: s ennek mimódoni lét-sülhetéséről adandó véleményök, az országgyűlésnek terjesztessék föl. — Ez-k után a' megyei tárgyak jöttek tanácskozás alá. A' marha- és borju-hus ára mart. 19kétől első osztályu 12 kr., második osztályu 11 kr-ra emeltetett. A' megyéből eltávozó és Sándor Móríz grófnál hivattal nyert Sale Antal tb. helyett közfelkiáltással Simonyi Elek választatott táblabíróvá. — A' megyebeli gyógyszerárusok könyörgőlevelet nyujtottak be a' nemes megyének, kérvén azt, hogy az orvoságoknak, az adózó számára ingyen [a' honi pénztár rovására] kiszolgáltatását tiltó végzést megveskessék megszüntetni azon tekintetből főképen,

mivel sok, a' legolesőbb orvosságra néhány krajczárt nélkülöző adózó, gyakran hogy magán, vagy családjába betegén segíthessen, szürt, lánczot, s a' t. hogy a' gyógyszerárban. Ez iránt a' megyei főbíráknak és fő orvosoknak véleménye és jelentése bevártni rendeltetett. A' gyűlés még több napig folytattott.

Aldmai tartományok.

[Havasalföldi fejdelemiktatás. Szerbia. Moldva]. A' választott smár mind a' szultántól, mind az orosz czártól megerősített hoszpodár B i b e s k o György febr. 26dikán iktattaték fényes hivatalába a' tartom. minden részéből összetódult népség közt Bukaresben. Regg. 9 ó r a k o r a' diszmenet azon kis templomba vonult, mellyben az oláh hoszpodárok szoktak fölkeenetni; ott Bibesko a' szabályzatra megesküvén, lakául elfogallá a' régi fejdelemházat. Öltözéke a' magyar nemzethez hasonló s pazarfényű volt. Mart. 2kán erős hang beszéddel nyitá meg a' tartományi közgyűlést, s bár általában erőteljes férfassággal kezdte uralkodni, a' bojároktól mégis kedveltetik. — A' szerb kormánytól hirdettetett közbocsánat csak 30 nap alatt használható, melly szerb ezen határidő alatt nem térend vissza hazájába, az külföldinek fog tekintetni; a' kivándoroltak azonban mégsem sietnek vissza, sőt inkább Magyarország belsejébe huzódnak. Szerbia ügye nagyingerültséget okozott az orosz s török udvar közt. Butenieff minap olly megjegyzéssel adá vissza a' szultánnak a' czár levelére adott választ, miszerint, ha a' porta makacsul ragaszkodik ezen kijelentett nézetekhez, magának tulajdonítsa szomorú következményeit, mihez képest ő a' választ még egyszer higgadt megfontolás alá vétetni tanácsolja. Ez okbul febr. 21. s 23d. tartatott két hosszu divánülésben a' válasz az orosz követnek azon megjegyzéssel határozatott visszaadtni, miszerint a' porta a' szultán nevében igen sajnálja, hogy a' kijelentett határozaton legkisebbet sem változtathat; másnap Butenieff a' választ azonnal eredetiben küldé fel Pétervárra. Ezen fontos hír azonban még nem hiteles, valamint az sem, hogy a' törökök Belgrádból dönthetlen bizonyítványokat kaptak, mik szerint Oroszország az utolsó szerb lázadásban tetteleg részt vön. Hogy Bulgária és Oláhország közt a' kereskedési közlekedés némileg megakadt, némelyek azt is harozias előzvénynek tekintik. — Moldvában az elégületlenség jelei napul napra határozottabban mutatkoznak s a' kedélyek ingerültsége nem sokára történendő fordulatot gyanítat. —

Spanyolország.

(Demokrata gyűlés Madridban. Csöndzavar a' saragossai színházban.) Martz. 5dikén Madrid egyik nyilvános téréen, Olavarria, a' Huracan kiadója elnöksége alatt gyűlést tartván a' demokraták, határozaták: a) segélyadó pénzüsszeg alapítaték azon demokraták számára, kik a' kormány erőszakoskodása következtében kárt szenvedtek; b) demokrata elvek tanítására nyilvános olvasószoza nyitassék. A' vitákozások azonban csakhamar olly zajosak lettek, hogy az alcalde a' gyűlést eloszlatta. A' Huracan szerkesztőhivatalában szavazási jegyzékek vannak kiállitva. — Saragossában martz. 3ikán csöndzavar történt a' színházban. Egy néző ugyanis szinpadra akart kapaszkodni, hogy a' színésznök egyikét megkoszoruzhassa; a' városi hatóság e' tettet ellenzé. a' közönség azonban addig zajgott, hogy végre megegyeztet kényszerült adni a' hatóság. Másnap mindazáltal az egész helyhatóság letette hivatalát. — A' külön politikai pártok kölcsönösen vadjolják egymást, a' választásokra gyakorlott erőszakos befolyás miatt, melly annyira ment, hogy Andaluzia két helyén még puskából is tüzeltek egymásra a' választók. — Don Francisco infansnak is van még reménye, hogy követté fog választatni.

Anglia.

(A' gabonatörvény mind a' két házban ismét vitatási szönyegen.) Martz. 14ikén mind a' két ház is-

mét a' gabonatörvényt vette elő. A' felsőházban ugyanis Mounteagle l. indítványt tön választmánynevezésre, mellynek kötelessége leend gondosan megvizsgálni, milly hatást gyakorol mostani alakjában e' törvény; az alsóházban pedig Ward megvizsgáltatni indítványozá azon terheket, mellyek most a' földbirtokot állítólag nyomják. — A' sajtó egyhangulag ohajtja, hogy azon gonosztevők, kik gyilkos merények következtében, mint örültek, tébolydába záratnak, ezentul igen szigoru bánásmódot tapasztaljanak ott, mert az eddigi kényelem, mellyben kivétel nélkül részesültek, könnyen támaszthat sok éhes csavargóban kedvét, ezen jó életben bármi áron részesülhetésé. — Ellenborough l. ellen nyilvános gáncsot kívánt a' parlament szavaztatni, a' miniszerség azonban 58 szózatall győzte le az ellenzékét. — Kantonban zavargástámadt a' khinaiak és angolok közt, s ez utóbbiak néhány házat fölgujtottak; az angol parancsnok azonban csakhamar ismét helyreállitá a' csöndet, s az angolokat megfeddte, kik Anglia tulnyomó hatalmában bizakodva, igen dölyfösen kezdnek a' khinaikkal bánni. — A' királyné folyvást legjobb egészségnek örvend. — O'Connell Irlandról irt könyve igen nagy hatást szült az egész egyesült birodalomban; a' tory kormány azonban mind e' mellett sem hajló a' bajok ezerét enyhíteni. —

Franciaország.

(A' társasági szigetek francia felsőség alá veték magokat. Adakozások a' guadeloupei károsultak számára.) A' Gazette de France szerint Taheti királynéja, s a' társasági szigetek egész láncolata francia lobogót tüztek ki, z az angol térítőket elkergették. Ez esemény igen meg fogja lepni az angolokat, kik azon szigetekeken eddig felsőségi jogot gyakoroltak. — A' guadeloupei iszonyú földrengésről folyvást újabb adatok érkeznek, mikből kilálglik, hogy 20ezer lakosból alig maradt 15 ezer ember életben. A' levéltári irományokat szerencsésen megmenték, de a' kereskedési könyvek s cukorgyárak mind elpusztultak. Az adakozások Párisban már 200ezer frankra szaporodtak. — A' közteptengeri hajóhadat tetemesül csökkenteni szándékozik a' kormány. — Hugon tengernagy a' közteptengeri hajóhad parancsnokságáról lemondott. —

Egyiptus.

[Táborozás Darfur ellen. Vahabiták főnöke kiszabadult. Mensen +.] Alexandriából febr. 23ról érkezett hírek szerint Mehemed Ali Darfur szultánját, ennek nagybátyja Abu Medinával akarván felváltatni, e' végre táborozást indított Darfur ellen, M. Ali ezen szándékát följelenté a' portának, mozgalma okául aztadván, hogy Abu Me di n a buzgó muzelman, a' trónbitorló Husszein ellenben hitetlen; de a' porta választát be sem várva, különféle szin alatt meginditá a' sereget s ez örmest siet azon birodalomba, melly 17 királyságból áll, hol arany hegyek vannak s a' lakosak ezüst csizmát viselnek: így számítja ki előre zsákmányát a' kirendelt albán katonaság. — A' vahabiták főnöke Faihal, kit Chursid pasa már 5 év előtt Dervichben, ezen felekezett főhelyén a' pusztá Arábiában, ütött csata után elfogott s Egyiptusba küldött, febr. 5kén Kairo fellegrárból, hol fogva volt, különös móddal kiszabadult. Észrevevé ugyanis, hogy néhány ismerős beduin a' várhoz közelit, megtámadá örjeit s arra kényszeríté, hogy vele együtt kötelen ereszkedjenek le a' 300 ölnyi magas várfalról, s a' kész dromedárok szökjének el. Mi szerencsésen megtörténvén 20 óra alatt 29 német mérföldet haladtak. Különös hogy ezen beduinok 3 évig 40 dromedárral czirkáltak Kairo körül s szándékukat senki sem vevé észre. — A' híres gyalogló Mensen Ernst, ki a' fehér Nilus forrását szándékozik fölfedezni, Syeneben jan. végén meghalt. s utazók által Nilus első zuhatagánál temetteték el. —

É R T E S I T Ő.

Gőzösek indulása

Bécsből Pozsonyba s Pestre mindennap folyó aprilis elejétől kezdve indul utasok számára egy gőzös délut. 2 órakor. **S minden vasárnap reggel** egy más egy nap alatt.

Pestről Pozsonyba s Bécsbe aprilis 1. kezdve szinte mindennap utasok számára egy gőzös regg. 7 órak. s minden szerdán regg. 7 órak. egy rakhajó

Zimony és Drenkova felé: aprilis 4dikén reg. 5 órakor, utasok számára egy gőzös. **S z o v a l:** minden kedden Mohács és Vukovarra s minden pénteken Mohács és Eszékre indul utazók számára egyegy gőzös.

A' cs. kir. szabaditekos dunagözhajózási társaság f. évi ápril 10. hétfőn délelőtti 9 órakor cs. kir. biztos Barth-Barthenheim gr. jelenléteben Bécsben a' zene-egyesület teremében (unter d. Tuchlauben 558. sz. alatt) tartandja ez évi közgyűlését. Szavazattal bíró részvényes urak méltóztassanak belépti jegyeiket a' Bauernmarkt 582d. sz. alatti gözhajózási-hivatal írószobájából elvételni, hol egyszersmind a' tanácskozási tárgyjegyzék ápril 1-jétől kezdve megkapható. Bécs, a' cs. kir. első dunagözhajózási társaság igazgatósága által. 1-3

Hartleben K. A.

könyvárosnál és általa minden honi könyvárosnál kapható:

A' politikai gazdálkodás nemzeti rendszere.

Irta **Liszt Friderik** tanár.

Fordította, 's a' politikai gazdálkodástan rövid vázlatával bővíttve kiadta

Sárváry Antal, hites ügyvéd.

3 füzetben ára **3 fr. 30 kr.** pengő pénzben.

(Az első füzet megjelent, a' más kettő már sajtó alatt van és egyszerre követendi. Az első füzet átvételekor az egész ár lefizetetik.)

Tartalom:

Fordítói előszó. Előbeszéd a' szerzőtől. Bevezetés. Az első könyv: Első fejezet: 1) Az Olaszok. — 2) A' Hans'aszok. — 3) A' Németalföldiek [Hollandiak]. — 4) Az Angolok. — 5) A' Spanyolok és Portugálok. — 6) A' Franciaok. — 7) A' Németek. — 8) Az Oroszok. — 9) Az északamerikaiak. — 10) A' Történettan tanulságai. —

Kövy magyar törvénye 4d. kiadásban!

Epen most jelent meg

Eggenberger József és fiánál Pesten

Magyar közpolgári

Törvénytudomány Elemei,

Kövy Sándor után

írta

Alsóviszti Fogarasy János,

váltó-feltörvényszéki tanácsjegyző 's a' magy. tud. társ. rendes tagja.

Negyedik javított kiadás.

Nagy Sadr. VIII. és 474 l. csinos borítékba fűzve 3 fr. 30 kr. 1-2

Gombkötő munkák ajánlása.

Alulírt hálásan köszöni azon kegyes bizodalmat 's pártfogást, melyet mind közelebb mind távolabb lakó minden rendű t. cz. uraságoktól műveinek méltánylásával több év óta nyerni szerencsés volt. Minek következtében jelenti, hogy boltjában a' legujabb divat szerint készült többféle magyar öltözetekre, hasonlóképp cs. királyi tisztiegyenruhákra (uniformisokra) való gombkötő arany, ezüst, selyem és finom teveszőr munkák, azokhoz tartozó vitézkötések, övek, mente- és kardkötők, kolcsagtoll arany és ezüst foglalatokkal, nemkülönbén liberáriákra való sinórok bő válogathatásu mennyiségben készen a' legillendőbb áron találtatnak.

Boltom vagyon a' Kigyó-utca szegletén, szemközt az urutczával 415 szám és 'Mátyás király' czimképe alatt. Pesten, 1843. martius 19dikén.

SZILÁGYI ISTVÁN polg. gombkötő. 3-3.

12 sor gyöngy tulajdonosa kerestetik.

Se h u l e k A n t a l gonosztevőnél, ki még 1839iki júniusban megyebeli Bicske mezővárosban elfogatván nála 12 sor igaz gyöngy találtatott: mellynek tulajdonosa a' n. m. m. kir. httótan. utján történt kihirdetés után is nem nyomoz-

tathatott ki. Ezen gyöngyökre nézve megyei határozat szerint ujabban az rendeltetvén, miszerint ezek 1844dik évi jan. első napjaig letételben tartatván, hírlapok által is a' tulajdonos értesülhetése tekintetéből híreszteltessenek, mi ezenel megis történik olly formán: hogy ezen fentebb kitézött határidő után árverés utján elfognak adatni. Csapó József Fejérmegye első aljegyzője. 2-3

Epen most jeleat meg, és Heckenast Gusztáv pesti könyvárosnál kapható:

Üdvlelde.

Gróf Desseffy Aurél

hátrahagyott némi iromány-törredékivel írta és közli

Gróf Széchenyi István.

Nagy Sret fűzve 1 ft 20 kr. pgő. 3-3.

Luczerna és stájer löhermag.

kapható Pesten, Liedemann J.S. Friderik raktárában a' gözhajó hivattal mellett. 2-3.

Folyó évi április 3kán Nagy-Körösön a' várososháynál t Gombay Menyhért urnak még 1841ki április 24-25kén bírói végrehajtás utján elfoglalt 's zár alá vett köv. ingatlan javai fognak felperes Rajner János ur részére árverés utján a' legtöbbet ígérőnek eladatni:

- 1) A' Mokesay és Uzka Bernáth féle sajátlag Gombay Menyhért urat illető jusok.
- 2) A' páhi pusztán 57 hold d (1600 ölével) és 116 ölé térségű föld.
- 3) Az ugy nevezett zsiros hegyben egy szőlő sz. Boros István, Zsengeller Mihály és Fehér Mihály szomszédóságában, mellynek terjedelme 9 pusztá, két lugossal, egy kunyhóval, továbbá egy tanya-hely a' szomszédló földekkel együtt.
- 4) A' homok oldalon egy akol, mellynek telke 750 ölé terjedelmű.
- 5) Nyárkut rétjén Molnár Pál és

nemes Harnócz Farkas István szomszédóságában fekvő rét, mellynek terjedelme 6 hold és 743 ölé.

Kelt Pesten febr. 1-jén 1843. Bod Dániel, végrehajtó bíró. 2-3

Árverési hirdetmény.

A' nm. magyar kir. udv. Kamara részéről közhírré tétetik, hogy a' diósgyőri és tokaji kincstári urodalmak következő javadalmai, ugymint:

- A' diósgyőri urodalom részéről.
 - 1) Miskolczon a' Korona című nagy vendégfogadó.
 - 2) Ugyanott a' Zöldfa nevű vendégfogadó.
 - 3) A' diósgyőri és
 - 4) mezőkövesdi boltok.
 - 5) Az ottani pálinkaház és mérés; továbbá
 - 6) Varbó,
 - 7) Radistván és
 - 8) Kápolna helységekben a' korcsmáltatási és husmérési jog.
 - 9) Csabán az urodalmi pálinkaház.
 - 10) A' pogai korcsmáltatás, végre
 - 11) A' kisgyőri kőbánya.

- A' tokaji urodalom részéről.
 - 1) Rakomazon 215 hold dohány termesztésre használandó majorsági föld.
 - 2) 484 1/6 hold szántóföld.
 - 3) 60 2/6 hold kenderföld.
 - 4) 397 3/6 ember vágó rét.
 - 5) Timaron 37 1/6 hold urodalmi föld és
 - 6) " " 548 3/6 ember vágó rét.

Az elsőkre nézve Miskolczon a' kormányzói lakban folyó 1813. év máj hó 6dikán a' másodrendűekre nézve pedig Tarczalon a' tisztartásági épületben szinte máj. hó 2kán tartandó közárverések utján f. 1813. év. nov. 1-ső napjától számítandó 3 évre haszonbérbe fognak adatni, melly határnapokra a' bérlési szándékozók elegendő bánatpénzzel ellátva, azzal a' megjegyzéssel hivatalosak, hogy az árverés berekesztése után teendő ajánlatok el nem fogadhatatnak, 's az árverési feltételek Diósgyőrből a' kormányzói Tarczalon pedig a' tisztartói hivatalokban előlegesen is megtekintethetnek. 1-3

Csöd erdész-segédsegre.

A' nagyméltóságú magyar kir. udv. Kincstár rendelése következtében ezennel közhírré tétetik: hogy a' doroszlói kir. kincstári erdőtisztvisztnél a' segédi szolgálat mellyel rendes lakáson kívül esztendőnkint készpénzben 200 peng forintnyi fizetés, természetnyekben pedig 21. pos. mérő kétszeres buza, 12. öl kemény tűzi fa, 36. mázsa széna, 1 öl tavaszi, és 1 öl téli szalma összekapcsolva van, ürességbe jött. — A' kik tehát ezen a' 12-dik d j. osztályba tartozó szolgálatért folyamodni kívánnak, szükséges oklevelekkel ellátott folyamodásaikat, mellyekben magokat az erdőszi tudományok és földmérésben letett próbavizsgálatról igazolni tartoznak, legfeljebb ez idei Sz. György hava 15-kéig a' zombori kir. kincstári igazgatósághoz uyuítsák be. 1-3

Birói árverés.

Zalalövői Csapody Pálnak névedi Botka János ellen lefolyt pörébeni ítéletek végrehajtása alkalmával 1842-ik eszt. nov. 10-ik 's köv. napjain Somogy megyében bírói zár alá vett köv. javak, u. m.

Ádándon 124 hold allodialis szántóföld, ezek közül 20 hold buzával, 40 hold rozsszal bevetve, 5 hold curialis ház hely többrendbeli épületekkel 's kertekkel. 43 hold rét, 38 1/2 hold urbéri földek, 1 házas szellér, 3 hold dézmás szőlő, és a' közös szőlők jövedelme; Bálványoson 63 1/2 hold szántóföld, ezek közül 37 1/2 hold őszi maggal bevetve, 14 1/2 hold rét, 38 2/3 hold erdő, 3 réltelkes jobbágy, 25 3/2 hold dézmás szőlő és a' közös korcsma jövedelme; 51 szekér széna, 2 szekér sarju, 13 szekér árpaszalma, 30 szekér buzaszalma, 40 szekér rozsszalma, 430 kéve zsúp; Kerekiben 69 2/3 hold erdő, 3 szellér ház hely 11 1/2 hold földdel, és 3 3/4 hold réttel, és a' közös korcsma jövedelme.

Kapokban 37 hold urbéri földek, 13 hold dézmás szőlő, 2 1/4 hold consualis földek, és a' közös korcsma jövedelme. Miklósiiban 6 pozs. mérő árpát, 25 p. m. kétszerest, 24 p. m. zabot, 5 p. m. kukuricizát, 26 akó hort és 4 vft. 4 krt. jövedelmező urbéri földek és dézmás szőlők, valamint a' közös száraz árenda jövedelme;

Ecsényben 458 2/32 hold szántóföldek 30 1/3 hold rét, curialis ház több rendbeli épületekkel, 97 8/32 hold dézmás szőlő, 33 szellér, 184 3/32 hold erdő és 622 3/32 hold allodialis szőlőket épülettel;

Gesztiben 647 5/16 hold szántóföldek, 99 1/16 hold rét, és 137 hold erdő; körülmények szerint pedig még többrendbeli ingatlan 's ingó javak nemes Somogy vármegyében f. 1813-dik esztendei majus 15-kén Adándon megkezdve 's Bálványoson, Kerekiben, Kapokban, Ecsényben és Gesztiben folytatva, bírói nyilvános árverés utján elfognak adatni. Kelt Kaposvárt febr. 8-án 1813. Sárközy Albert ns. Somogy megye első alispánja mint kiküldött végrehajtó. 1-3

Haszonbéri hirdetmény.

Tek. Pestmegyében keblezet Bénye helység 1/4 része, melly 4 1/2 jobbágytelekből, 24. hazaszellérből 's mintegy 700. hold majorságföldből áll, tisztítak 's gazdasági épületekkel; nemkülönbén a' Farkasdi pusztában mintegy 600. hold, szinte gazdasági épületekkel; és a' Locsodi pusztában 155. hold f. e. sz. György napra haszonbérbe adandó. Bővebb utasítást nyerhetni Zsivora György ügyvéd urnál Pesten Servitateren, Sziklai házban. 1-2

Haszonbérlet.

Tettes Ebetzky Sándorné assz. Honthmezyben fekvő K. Palojthai, Herdzenyi és Nemesi pusztabeli, ugy szinten F. Palojthai és Szu chányi egy mással határos helységbeli részbirtokekat ellátva 8. szóbából álló lakházal és minden néven nevezendő gazdasági épületekkel, elegendő tűzifával 's a' t. f. é. április hó 24-től hat vagy több évre haszonbérbe adandja, bővebb értsítést kaphatni magánál a' tulajdonosnéál szintén Honthmezyben Kováron, B. Gyarmathoz 1/4 órányira fekvő lakásában.

Vendégfogadó-árenda.

Kaszalóval és szabad legelővel. Törtelen, t. Pestmegyében Czegléd, Abony, Szolnok, Czabakháza és Nagy-Kőrös m. városok közt az erdélyi, bekési 's aradi országutban helyezett, mintegy 1500 lakost számláló nemes gyarmatban egy vendégfogadó a' szükséges istállóval, színel, több holdnyi kaszálóval 's öt ezer holdat meghaladó legelőn birkat is szabad számban tartható joggal folyó 1843. sz. Mihály napjától kezdve több esztendőre haszonbérbe adatik. Az érintett vendégfogadó egyenesen a' nagy országút törében fekszik, melly a' Pestre 's Bécsbe hajtani szokott számos göboly és hizlalt sertés falkák szállítására szolgál 's portekát és egyéb terhet le- és felszállító oláh szekerekök 's kereskedőknek legjártabb utja egyszersmind. Az árenda feltételei megtudhatók Törtelen Tóth Ferencz ispannál 's a' Jelenkor szerkesztőségénél. 1-

Ertesítés.

Kis-Kún-Félegyháza városban a' Kántorság 's azzal egybekapcsolott zeneiskolai tanítóóság megürülvén, az azt megnyerő kívánók folyamadó - levéllel és szükséges bizonyítványokkal ellátva f. e. maj 15 én tartandó próbatételre meghivatnak. Egyébről bővebb értesítést vehetni a' városi jegyző kivatalnál. 1-3

Tettes Csongrád vármegye részéről közhírré tétetik, hogy a' megyében szállásoló és általutazó nemes katonaságnak a' megyei szolgáknak, és a' megyei biztosok és lovas katonák lovaik élelmezésére haszonbérbe adásának folyó martius 19-ik napjára kihiresztelt határideje f. évi apr. 9-ik napjára általtétetett, helyül H. M. -Vásárhely városa jelettetvén ki. 1-3